

بررسی اثرات اندازه پیاز مادری و تراکم گیاه بر عملکرد و اجزاء عملکرد دانه پیاز تگزاس ارلی گرانو ۵۰۲

رضا امین پور و احمد مرتضوی بک

اعضای هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان

به منظور بررسی اثرات اندازه پیاز مادری و تراکم بوته بر عملکرد و اجزاء عملکرد دانه پیاز رقم تگزاس ارلی گرانو ۵۰۲، آزمایشی در سال زراعی ۷۸-۱۳۷۷ در مزرعه تحقیقاتی کبوترآباد اصفهان به صورت طرح اسپلیت فاکتوریل در قالب بلوکهای کامل تصادفی در سه تکرار انجام گردید. فاکتور اصلی فاصله ردیف در سه سطح (۵۰، ۶۰ و ۷۰ سانتی متر) بوده و از فاکتوریل سه فاصله بوته در ردیف (۱۵، ۲۵ و ۳۵ سانتی متر) و دو اندازه قطر پیاز مادری (۳ تا ۶ و ۵ تا ۹ سانتی متر) پلاتهای فرعی تشکیل یافتند.

نتایج آزمایش حاکی از عدم تفاوت معنی دار بین فواصل ردیف ۵۰ و ۶۰ سانتی متر در عملکرد و اجزاء عملکرد دانه (شامل تعداد چتر در مترمربع، تعداد کپسول بارور در چتر، تعداد دانه در کپسول و وزن هزاردانه) بود اما عملکرد دانه در فاصله ردیف ۷۰ سانتی متر نسبت به دو فاصله دیگر کاهش معنی داری یافت. تعداد چتر در واحد سطح در فاصله ردیف ۷۰ سانتی متر کاهش معنی داری نسبت به فاصله ردیف ۵۰ سانتی متر داشت اما کاهش آن نسبت به فاصله ردیف ۶۰ سانتی متر معنی دار نگردید. مقایسه سایر اجزاء عملکرد تفاوت معنی داری را بین فواصل ردیف نشان نداد. با افزایش فاصله بوته (از ۱۵ به ۳۵ سانتی متر) عملکرد دانه و تعداد چتر در گیاه به طور معنی داری کاهش یافت اما تعداد کپسول در چتر و وزن هزاردانه در فاصله بوته ۱۵ سانتی متر کمتر از دو فاصله بوته دیگر شد و بیشترین تعداد کپسول در چتر و وزن هزاردانه به ترتیب در فواصل بوته ۳۵ و ۲۵ سانتی متر حاصل گردید.

با افزایش قطر پیاز مادری عملکرد دانه و تعداد چتر در واحد سطح به طور معنی داری افزایش یافت اما وزن هزاردانه روندی معکوس نشان داد و تفاوت میانگین‌های تعداد کپسول در چتر و تعداد دانه در کپسول بین دو اندازه پیاز مادری معنی دار نگردید. از بین اجزاء عملکرد دانه تنها تعداد چتر در واحد سطح وارد مدل آماری تخمین عملکرد دانه گردید و توانست حدود ۸۵ درصد از تغییرات عملکرد دانه را در میان تیمارهای این آزمایش توجیه نماید.